

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

6. maj 2020
20/05914-2
nsa-dep

Genopretningen af EU's økonomi i lyset af Covid-19

1. Resume

Den 15. maj afholdes uformelt videokonference møde for EU's konkurrenceevneministre om genopretningen af EU's økonomi i lyset af Covid-19. Det forventes, at Kommissionen på mødet vil fremlægge en status for arbejdet med den kommende genopretningsplan, som pt. forventes præsenteret senere i maj. Derudover forventes en drøftelse af, hvordan EU kan rustes mod fremtidige sundhedskriser. Genopretningsplanen forventes at tage afsæt i Rådet og Kommissionens køreplan for genopretningen, som lægger vægt på fire overordnede indsatsområder: et fuldt fungerende og revitaliseret indre marked, en investeringsindsats uden fortilfælde, global handling samt en koordineret og effektiv styring ud af krisen. Kommissionens præsentation forventes at anspore en politiske drøftelse af tilgangen til samt prioriteterne i genopretningen af EU's økonomi.

Regeringen ser frem til Kommissionens genopretningsplan, der sammen med de nationale initiativer skal bidrage til at få medlemsstaterne ud af den aktuelle krise. Regeringen lægger vægt på, at der i genopretningen af den europæiske økonomi er behov for at medtænke langsigtede løsninger på navnlig det grønne og digitale område, der kan være med til at kickstarte den europæiske økonomi, fastholde de langsigtede visioner i EU's grønne pagt og digitale strategi og lægge sporene til fremtidig vækst samt fastholde vejen mod et klimaneutralt EU senest 2050.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd anmodede den 26. marts Kommissionen om at udarbejde en langsigtet og mere detaljeret handlingsplan for genopretningen af den europæiske økonomi (herefter omtalt genopretningsplan). Genopretningsplanen forventes præsenteret senere i maj som del af en samlet genopretningspakke fra Kommissionen. Ud over genopretningsplanen forventes pakken at indeholde et revideret forslag til EU's flerårige budget (MFF), et genopretningsinstrument, et forslag til forordning om EU's indtægter samt et revideret arbejdsprogram for 2020.

Kommissionens kommende genopretningsplan forventes at tage afsæt i den køreplan, som Rådet og Kommissionen præsenterede den 21. april 2020 med titlen ”En køreplan for genopretning – mod et mere modstandsdygtigt, bæredygtigt og fair Europa”. Køreplanen sætter de overordnede principper og rammer for genopretningen af EU’s økonomi, og er et resultat af et samarbejde mellem Kommissionen og Rådet.

Dertil kommer, at Kommissionen ventes at tage afsæt i de tidligere lancerede strategier, herunder navnlig meddelelserne ”Den Europæiske Grønne Pagt” (KOM (2019) 640), ”Europas digitale fremtid i støbeskeen” (KOM (2019) 67), ”En ny industristrategi for Europa” (KOM (2020) 102) samt ”En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi for et renere og mere konkurrencedygtigt Europa” (KOM (2020) 98).

3. Formål og indhold

Det forventes, at drøftelsen dels vil fokusere på, hvordan EU kan rustes mod fremtidige sundhedskriser, og dels hvordan EU på længere sigt skal få den europæiske økonomi tilbage på fode i lyset af den økonomiske krise, som Covid-19 har forårsaget.

I forhold til hvordan EU kan rustes mod fremtidige sundhedskriser forventes en drøftelse af, hvordan EU i fællesskab kan styrke EU’s modstandsdygtighed og samarbejde om forsyningssikkerhed inden for sundhedsområdet, herunder i forhold til håndteringen af en eventuel anden smittespredningsbølge og fremtidige pandemier.

Drøftelsen om genopretningen af EU’s økonomi på længere sigt forventes rammesat af Kommissionen og Rådets køreplan for genopretningen offentliggjort den 21. april 2020. Heri fremhæves fire overordnede indsatsområder som afgørende for en vellykket genopretning på mellemlang til lang sigte.

Det første indsatsområde er et fuldt fungerende og revitaliseret indre marked. Her fremhæves det, at det indre marked er en afgørende komponent i vores velfærd, og at modstandsdygtighed skal genskabes og yderligere uddybes. Det fremhæves, at den grønne og den digitale omstilling skal spille en central rolle i relanceringen af den europæiske økonomi, samt at EU skal sikre sin strategiske uafhængighed gennem en dynamisk industripolitik, støtte til SMV’er og nyetablerede virksomheder samt effektiv screening af udenlandske direkte investeringer (FDI).

Det andet indsatsområde er igangsættelsen af en investeringsindsats uden fortilfælde. Her tales der for en investeringsindsats i stil med Marshallplanen, hvor der trækkes på offentlige investeringer på europæisk og nationalt niveau og på mobilisering af private investeringer, med henblik på massive

investeringer i grøn og digital omstilling samt cirkulær økonomi. Det fremhæves, at MFF'en vil være et centralt instrument for en varig genopretning og et fuldt fungerende og moderniseret indre marked, samt at Den Europæiske Investeringsbank (EIB) vil spille en central rolle de kommende år.

Det tredje indsatsområde er global handling, hvor det fremhæves, at EU som global aktør har et særligt ansvar for at bidrage til at udforme en global indsats gennem multilateralisme og en regelbaseret verdensorden, herunder genoprettelse af handels- og forsyningsstrømme. Da pandemien er et globalt fænomen, må den adresseres via internationalt samarbejde i fora som FN, WTO, G20 og G7.

Det fjerde indsatsområde handler om, at EU, dets institutioner og medlemslandene skal styre gennem krisen og dens genopretning på en modstandsdygtig, effektiv, koordineret og værdibaseret måde.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Ikke relevant.

Økonomiske konsekvenser

Ikke relevant.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Drøftelsen forventes generelt at vise opbakning til en samlet genopretningsplan for EU indeholdende både kortsigtede og langsigtede tiltag til at genoprette den europæiske økonomi. Ift. drøftelsen af hvordan EU kan rustes til fremtidige sundhedskriser forventes der at være stærk tilslutning til at opretholde katastrofelagre samt fortsætte fælles offentlige indkøb af fx personlige værnemidler og respiratorer.

Med hensyn til genopretningsplanen forventes en række medlemsstater at understrege behovet for at tage en række industripolitiske værktøjer i brug for navnlig at reducere EU's afhængighed af kritiske sundhedsprodukter fra tredjelande. På den baggrund forventes en række lande i varierende grad at argumentere for, at der oprettes et industrielt økosystem på sundhedsområdet, der kan styrke de europæiske forsyninger af kritiske sundhedsprodukter, højne investeringerne og bidrage til en større grad af koordination i udviklingen af og forskningen i medicin og vacciner, samt etablere koordinerede statsstøtteprojekter til støtte for udviklingen af den europæiske life science sektor. I forlængelse heraf forventes et pres fra særligt de sydeuropæiske lande om sektorspecifikke tiltag inden for turisme, da sektorens økonomiske stilstand kombineret med landenes store økonomiske afhængighed heraf udgør en stor udfordring for disse lande.

Dertil kan der fra visse medlemsstater forventes at blive henvist til, at den nuværende økonomiske krise nødvendigvis må føre til en lempelse af målsætningerne i EU's grønne pagt, således at industrien og arbejdspladserne kan følge med, mens andre vil argumentere for, at genopretningen skal have et væsentligt grønt fokus og derigennem bidrage til, at EU's høje klimaambitioner fastholdes, idet de ses som en betingelse for vækst og beskæftigelse på længere sigt. Således bakker i alt 18 medlemslande op om et dansk initieret statement om, at den grønne pagt skal være et centralt omdrejningspunkt for genopretningsplanen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ser frem til Kommissionens genopretningsplan, der sammen med de nationale initiativer skal bidrage til at få medlemsstaterne ud af den økonomiske krise, som COVID-19 har forårsaget.

Regeringen lægger vægt på, at et effektivt og fremtidssikret indre marked udgør fundamentet for at genoprette den europæiske økonomi. Regeringen lægger således vægt på, at genopretningsværktøjerne forankres i de europæiske værdier og kerneprincipper om fri og fair konkurrence, kontrol med statsstøtte, ikke-diskrimination og bevarelse af åbne markeder.

Derudover lægger regeringen vægt på, at den grønne og digitale omstilling samt cirkulær økonomi bliver vækstdrivere til at få EU ud af krisen og understreger betydningen af forskning og innovation herfor. Regeringen vil arbejde for, at EU's grønne pagt samt digitale strategi udgør rygraden for EU's langsigtede genopretningsplan, og at momentum fastholdes for at kunne opnå de langsigtede målsætninger heri bl.a. EU's mål om klimaneutralitet senest 2050. Regeringen vil i den forbindelse arbejde for, at investeringerne i den grønne og digitale omstilling samt cirkulær økonomi bru-

ges som vækstmotor til at stimulere økonomisk aktivitet, vækst og fremtidens arbejdspladser. Med dette afsæt kan EU inspirere globalt, hvilket også styrker EU's globale handlingsspor.

Regeringen vil desuden arbejde for, at EU fokuserer på en række industrielle økosystemer til gavn for den grønne omstilling samt Europas digitale og teknologiske kapaciteter. I den forbindelse arbejder regeringen for, at brugen af statsstøtte fortsat begrænses til at afhjælpe markedsfejl eller til at overkomme store samfundsmæssige udfordringer såsom den grønne omstilling.

Regeringen lægger stor vægt på, at drøftelsen ikke foregriber forhandlingerne om MFF'en og evt. sammenhængende instrumenter, herunder en genopretningsfond.

For at sikre EU's modstandsdygtighed over for sundhedskriser og en evt. ny anden bølge med smittespredning, lægger regeringen vægt på at prioritere forskning og innovation relateret til Covid-19 samt, at der findes en løsning, der kan ruste EU mod fremtidige sundhedskriser. Hertil støtter regeringen, at der oprettes fælleseuropæiske katastrofelagre af personlige værnemidler. Derudover støtter regeringen Kommissionens initiativ om fælles offentlige indkøb i EU gennem den fælles indkøbsaftale.

Regeringen vil arbejde for, at der etableres et europæisk økosystem for værnemidler, vacciner, medicin og medicinske produkter, der styrker forsyningssikkerheden og fremmer en innovativ og konkurrencedygtig life science sektor i EU. Regeringen arbejder for, at handlingsplanen bidrager til at styrke omstillingsparathed i erhvervslivet gennem moderne og digitale produktionsformer, der sikrer, at virksomheder hurtigt og effektivt bliver i stand til at tilpasse deres produktion og leverandørkæder i krisetider.

Regeringen har forståelse for, at der i krisetider kan være behov for at sikre regionale forsyningslinjer for kritiske medicinske produkter og personlige værnemidler inden for EU. Regeringen arbejder for, at eksportrestriktioner, som begrænser den fri handel bør være begrundede, proportionale, midlertidige og transparente samt bør ske under iagttagelse af princippet om international solidaritet. Regeringen lægger derudover vægt på, at alle tiltag er i overensstemmelse med WTO-reglerne og understøtter det multilaterale handelssystem.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.